

Taşımali Eğitimde Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi ve Öğretmen Görüşleri

Opinions of School Administrators and Teachers on the Problems Experienced in Transported Education and Suggestions for Solution

ÖZET

Araştırmanın amacı, taşımali eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin okul yöneticisi ve öğretmen görüşleri getirilmesidir. Tarama modelinde olan araştırmanın örneklemini İstanbul İli Beylikdüzü ilçesinde yer alan taşımali eğitim uygulayan okullardaki öğretmenler ve yöneticilerle sınırlıdır. Görüşme yapılan kişi sayısı 13 kişidir.

Nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseninde yürütülen bu çalışmaya taşımali eğitim veren okullarda görev yapan toplam 7okul yöneticisi ve 6 öğretmen katılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından ilgili alanyazına ve araştırmanın amaçlarına uygun olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılacaktır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır.

Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken nüfus özelliklerinin ve konum kriterlerinin karar vericiler tarafından dikkate alındığı, taşımali eğitimdeki çocukların velilerinin en büyük sorunlarının çocuklarının akran zorbalığına maruz kalmaları olduğu, taşımali eğitim uygulaması yapılan okulların yönetici ve öğretmenleri ile taşımali eğitimde öğrencisi bulunan velilerin iletişim düzeylerinin, velilerin yabancı uyruklu olmalarından kaynaklı olarak iletişim problemi yaşandığı, veliler ile okul yönetimi arasında sorun yaşanmadığı, veliler ile öğretmenler arasında dil problemlerinden kaynaklanan sıkıntılar olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul, yönetici, taşımali eğitim

ABSTRACT

The aim of the study is to bring the opinions of school administrators and teachers to the problems encountered in mobile education and solutions. The sample of the research, which is in the scanning model, is limited to the teachers and administrators in the schools that apply bussed education in Beylikdüzü, Istanbul. The number of interviewers is 13 people.

A total of 7 school administrators and 6 teachers working in schools where they conducted education in qualitative research method and case study design participated. An interview form structured in accordance with the literature and the aims of the research will be used in the collection of research data. Descriptive analysis was used to analyze the data.

While determining bussed education centers, the demographic characteristics and location criteria are taken into account by decision makers, the biggest problem of parents of children in bussed education is that their children are exposed to peer bullying, the communication levels of the administrators and teachers of the schools where bussed education is applied and the parents who have students in bussed education, the parents being foreign nationals. It is observed that there is communication problem due to the reasons of communication, there are no problems between parents and the school administration, there are problems between parents and teachers due to language problems.

Keywords: School, administrator, bussed education

GİRİŞ

Problem Durumu

İlköğretimin taşınması, eğitimde birliğin sağlanması, anayasal eğitim hakkının korunması ve özellikle kız çocuklarının ilköğretimin ikinci aşaması olan 6., 7. ve 8. sınıflara devam edebilmeleri açısından önemlidir. Eğitim. Türkçe Otobüs Eğitimi Uygulamasında. Amaç, ilköğretimin o yaştaki tüm nüfusa yaygınlaştırılması, çeşitli nedenlerle okulların, öğretmenlerin kapalı olduğu, derslik ve dersane imkanlarının yetersiz olduğu yerleşim yerlerinde eğitim hizmetlerinin kolaylıkla verilebilmesidir. eğitimde erişimin ve eşitliğin iyileştirilmesi. Gezici

Osman Tuzdelen¹
Fatih Kavukcu²
Yüksel Aslan³
Ahmet Öngel⁴
Aysun Ünal Şadık⁵
Necati Bagana⁶

How to Cite This Article

Tuzdelen, O., Kavukcu, F., Aslan, Y., Öngel, A., Ünal Şadık, A., & Bagana, N. (2023). "Taşımali Eğitimde Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Okul Yöneticisi ve Öğretmen Görüşleri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:108; pp:5639-5652. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sssj.68276>

Arrival: 10 January 2023
Published: 28 February 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Müdür Yardımcısı, Osman Tuzdelen, Meram Şehit Pilot Ayfer Gök Ortaokulu, Konya,Türkiye, ORCID NO: 0000-0002-4357-9273

² Müdür yardımcısı, Fatih Kavukcu, Gaziosmanpaşa 100. Yıl Ortaokulu, İstanbul,Türkiye ORCID NO: 0000-0003-3333-793X

³ Okul Müdürü, Yüksel Aslan, Gaziosmanpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul,Türkiye ORCID NO: 0000-0001-8717-799X

⁴ Okul Müdürü, Ahmet Öngel, İstanbul Silivri Ertuğrul Gazi Ortaokulu İstanbul,Türkiye ORCID NO: 0000-0002-4059-4486

⁵ Uzman Sınıf Öğretmeni, Aysun Ünal Şadık, Mustafa Dörtçelik İlkokulu Bursa,Türkiye ORCID NO: 0000-0003-3573-8892

⁶ Okul Müdürü, Necati Bagana, Yenibağarası Nadire Sanlı İlkokulu İzmir,Türkiye ORCID NO 0000-0002-3167-0520

ilkokul uygulamaları ile ilgili çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Taşınalı eğitim ile ilgili ilk çalışma Büyükkaragöz ve Şahin (1995: 38-50) tarafından yapılmıştır. Bu araştırma, Konya'nın nakil ilkokul uygulamasının nitelikleri, nitelikleri ve eksiklikleri ile neler yapılması gerektiğine yönelik olarak yapılmıştır. Türkiye'de kanuna dayalı eğitim faaliyetleri yaygın ve kademeli olarak uygulanacaktır. Ancak 1739 Sayılı Milli Temel Eğitim Kanunu'nda "İlköğretim 6 ila 14 yaşları kapsar, her iki cinsiyetten tüm vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır" hükmü yer almaktadır.

Yönetmelik 3. maddesinde belirtilen " 222 sayılı ilköğretim ve eğitim Kanununa, 1739 sayılı Milli eğitim Temel Kanununa, 3797 sayılı Milli eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa, 3608 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununa," dayanılarak hazırlanmıştır.

Yine 1997 yılında 4606 sayılı Kanunla en önemli müfredat olan ilköğretimin yapısı değiştirilmiş ve zorunlu eğitim sekiz yıla çıkarılmıştır. İlkokul ve ortaokul birleştirilerek "ilkokul" adı verildi. - Devlet okullarında eğitimin zorunlu ve parasız olması; Eğitim kurumları bazı önemli sorunlar ortaya çıkarmıştır. Sekiz yıllık ilköğretim uygulaması, seyrek nüfuslu yerleşim yerlerinde okulların kapatılması veya okulsuz küçük ve dağınık yerleşim yerlerinde okulların kapatılması ve okula bağlı ilköğretim çağındaki öğrenciler için okulların kapatılması. Kaliteli eğitim ve öğretim olanakları sağlama isteği, bu öğrencilerin nerede okuyacakları sorusunu da gündeme getirmiştir. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve sekiz yıllık ilköğretim uygulamasını yaygınlaştırmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından "Taşınabilir İlköğretim" planlanmıştır. Bu uygulama 1989-1990 öğretim yılında Kurkulları'ndaki üç merkez okulda ve Kocaeli'ndeki iki merkez okulda pilot olarak uygulanmış ve sekiz yıllık ilköğretim okuluna uygulanmıştır. Daha sonra 1990-1991 öğretim yılı için dokuz eyalette yürürlükte olan İlköğretime Taşıma Yönergesi 5 Aralık 1994 tarihinde Tebliğler Dergisi'nin 2420 sayılı sayısında resmîyet kazanmıştır. 2001-2002'de 78, 2003-2004'te 79, 2012-2013'te 80 eyalette uygulanmıştır (MEB, 2012). Taşınalı ilköğretim, yaş gruplarının zorunlu ilköğretim yoluyla taşınması hedefine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur.

Taşınalı ilköğretimin uygulanması sırasında uygulama olumlu ve olumsuz pek çok duruma neden olmuş ve çeşitli sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. En önemlileri: Taşınalı ilköğretim çerçevesinde okul çocuklarının eğitim düzeyi; Beslenme; Okula ve çevreye uyum. ulaşım araçlarının durumu, ulaşım merkezleri, okulların fiziki ve personel durumu vb.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, taşınalı eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin okul yöneticisi ve öğretmen görüşlerinin incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi

Eğitim sisteminin yapısı ve bu eğitim sisteminin topluma katkısı toplumun gelişmişlik düzeyini belirlemektedir. Türkiye fiziki, coğrafi ve yerleşim yerlerinin dağılımı bakımından adem-i merkeziyetçi bir yapıya sahiptir. Bu yapı içinde her yerleşim yerinde ilköğretim ve zorunlu eğitim verecek okulların inşa edilmesi, bu okullara yeterli sayıda personel ve araç-gereç sağlanmasının mümkün olmadığı açıktır. Bu nedenle vatandaşlara temel ve zorunlu eğitim hizmetlerini sağlamak ve eğitimli kırsal kesimde yaşayanların eğitimini sağlamak için taşınalı eğitim sistemi kurulmuş ve uygulanmıştır (San, 2012).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılan Dünya Bankası destekli Temel Eğitim Pilot Projesi, özellikle kırsal kesimde ilköğretilimi sekiz yıl uzatacak, eğitimin kalitesini artıracak ve nüfusu hızla artan yerleşim yerlerine geniş çaplı eğitim sağlayacaktır. MEB'ler) Yeni bir ilköğretim okulu yapılmasına başlandı (1995, 65).

Bu araştırma, taşınalı eğitim yapılan okullarda görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin karşılaştıkları sorunları ortaya çıkaracağı için; sorunların kaynağının tespitine ve bu sorunların çözümüne katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bunun yanında, sorunlara bulunacak çözümlerle taşınalı eğitim yapılan okullardaki eğitim-öğretimin niteliğinin artırılmasına dolaylı yoldan katkı sağlayacaktır (Küçük, 2010).

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- ✓ Bu araştırma İstanbul İli Beylikdüzü ilçesinde yer alan taşınalı eğitim uygulayan okullardaki öğretmenler ve yöneticilerle sınırlıdır.
- ✓ Veri toplamada kullanılan görüşme soruları ile sınırlıdır.

Sayıtlar

- ✓ Araştırmaya katılan tüm katılımcıların kendilerine yöneltilen görüşme sorularına içtenlikle cevap verdikleri varsayılmaktadır.

- ✓ Araştırmaya katılanların öğretmen devamsızlığı ile ilgili deneyimlerinin sorunu anlamaya ve açıklamaya yeterli olduğu varsayılmıştır.

Tanımlar

Merkez Okul: Taşıma Merkezi Okullarıdır (MEB, 2013)

Taşımali İlköğretim: İlköğretim okulu bulunmayan veya eğitim-öğretime kapalı olanlar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak eğitim öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamadır (MEB, 2013).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Taşımali Eğitim

MEB Taşımali Eğitim Yönetmeliği (2000) Taşımali Eğitimi şu şekilde tanımlar: Ayrıca birleştirilmiş dershanelerde çalışanlar, seçilen merkezin temel eğitim kurumuna gününbirlik gidip gelerek eğitim ve öğretim almaktadırlar” (MEB, 2000).

İlk olarak 1989-1990 öğretim yılında beş Türk okulunda uygulanan ve 2003-2004 öğretim yılında ülke geneline yayılan uygulama, girdiği bilinen okullarda yaklaşık 30.000 yerleşim yerinden 800.000'den fazla öğrenciyi kaydettirmiştir. ulaşım merkezinden. Milli Eğitim Bakanlığı bu uygulama ile yaklaşık 28.000 öğretmeni kurtarmıştır (Akyüz, 2013: 352; Memduhoğlu, 2012: yirmi bir).

Taşımali eğitim; seyrek nüfuslu veya dağınık nüfuslu bölgelerde yaşayan okul çağındaki öğrencilerin eğitim faaliyetlerini sürdürmek üzere günlük olarak merkez olarak seçilen ulaşım merkezlerindeki çekirdek eğitim kurumlarına nakledilmesi işlemidir. Türkiye'de otobüs sınıfları 1989-1990 öğretim yılından beri var. 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılı için tüm ilkokul, ortaokul ve liseler Otobüsle Eğitim uygulamasına dahil edildi. Eğitimin kalitesinin artırılması, fırsat eşitliğinin sağlanması ve maliyetlerin düşürülmesi gibi nedenlerle taşımali eğitim gündeme gelmiştir (Aytan, Güney, Şahin ve Bayar, 2014, 269).

MEB'in Taşımali Eğitim Yönetmeliği'ne (2000) göre Otobüslü Eğitim uygulamalarının planlanması gerekmektedir. Bu planı uygulamak için bir komite kurulacak. Bu kurul, en az biri ulaşım merkezi temel eğitim kurumu müdürü olmak üzere ilk, orta ve imam hatip ortaokullarının beş müdüründen ve yönetim kurulunca atanan bir müdür veya şube müdür yardımcısından oluşur. Başkan başkanlık eder. , Milli Eğitim Bürosu Müdürü. Komite Şubat ayının ikinci haftası toplanır. Uygun olduğu durumlarda, sorumlu köy muhtarları ve belediye başkanları ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerinden görüş istenebilir” (MEB, 2000). "Okul yok, okul binaları kullanılamaz hale gelecek kadar hasar görmüş, ilkokulun 10'dan az öğrencisi var ve yerleşim yerinde ortaokul öğrencileri ve İmam Hatip ortaokulu öğrencileri için yeterli derslik yok. Toplam öğrenci sayısı ulaşım merkezlerinde öğrencilerin temel eğitim kurumlarına götürüldüğü yerleşim yerleri arasındaki mesafe, iklim koşullarına ve yol güvenliğine bağlı olarak en az 2 km'dir ve Planlama Komisyonu: Bu mesafeyi 1,5 km'ye düşürün. varsa taşınan okul ve konutların belediye sınırları içinde olmaması ve şartnameye uygun olması gerekir (Memek, 2014:17-18).

Taşımali Eğitimin Eğitim Sistemine Katkıları

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü taşımali eğitimden elde edilen yararları üç ana başlık altında toplamıştır (MEB, 2002b; Kefeli, 2005: 37).

Eğitim-Öğretime Katkıları

İlköğretimin otobüsle alınması, birleştirilmiş sınıflarda okutulması sonucunda çoğu öğrencinin okuma yazmada geri kaldığı, kısa sürede okuma yazmada ustalaştığı, bilgi, beceri ve davranışlarını önemli ölçüde geliştirdiği görülmüştür. Bireyselleştirilmiş sınıflar ve daha iyi bir ortamda eğitim. İlköğretime yatay geçiş başvurusunda bulunan öğrencilerin sınıf geçme oranlarının hızla yükseldiği ve geçme oranlarının ±'den 0'a dalgalandığı tespit edilmiştir. Ders araç ve gereçlerinin taşınması, kararlılık ve düzenin sağlanması gibi öğrenci davranışlarında olumlu gelişmeler oldu. Farklı yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin konuşma tarzları ve lehçelerindeki farklılıkların zamanla ortadan kalktığı ve Türkçeyi daha iyi kullandıkları tespit edilmiştir (MEB, 2002b; Kefeli, 2005: 37).

Sosyal ve Kültürel Yönden Faydaları

Taşınan ilköğretim okulunda yer alan öğrencilerin davranışlarında uyumsuzluk ve çekingenlik gözlenirken, okula ve ortama kısa sürede uyum sağladıkları, özgüven kazandıkları ve daha proaktif oldukları gözlemlenmiştir. Taşınan köylere getirilen eğitimsel, sosyal, kutlama ve anmalarla ilgili etkinliklere öğrencilerin daha fazla katılması, kaynaşmayı, dayanışmayı ve kültürel alışverişi arttırdığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin temizlik, giyim ve görgü

kurallarına uymaya daha alıştıkları ve okul kurallarına daha dikkatli uyan toplumlarda yaşamayı daha kolay öğrendikleri saptanmıştır (Kefeli, 2005; 37; MEB, 2002b).

Ekonomik Yönden Faydaları

Öğrencilerin ulaşım kapsamında olduğu her köye en az bir sınıf öğretmeni tayin etme zorunluluğu göz önüne alındığında, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında 80 ilde 39.519 yerleşim birimi ulaşım kapsamına ve bir dizi sınıf öğretmenine dahil edilmiştir. Öğrenci maliyetleri incelendiğinde, taşınan bir öğrencinin ulaşım maliyetleri, kırsal alanlarda birleştirilmiş bir sınıf uygulaması yapan bir ilkokulda okuyan bir öğrencinin maliyeti ile hemen hemen aynıdır. Öğrencinin orta okula taşındığı okula tahsis edilen ekipman ve teçhizat malzemelerinin aktarılmasıyla, bu alanlardaki öğrencilerin yaralanmaları ve harcamalarında büyük miktarda tasarruf sağlanır. Elektrik, su, kalorifer personel giderlerinde ve okul bakım ve onarım giderlerinde tasarruf sağlanır. İlköğretim müfettişlerinin geçici seyahatlerine ilişkin harcamalar azaltılmış ve merkezi okulda rehberlik ve incelemeye daha fazla zaman ayrılmıştır. Boş okullar ve barınma birimleri, halk eğitimi, PTT, sağlık merkezleri, kamuya tahsis gibi köy konakları ve kurumlar yeni yatırımlar yapılarak kullanılmaya ihtiyaç duyulmamaktadır. Gezici ilköğretim kapsamında olan ve okulu olmayan köylerde, mahallelerde ve köylerde okul inşa etmeye gerek yoktur. Köyden şehre göç önlenir ve hatta birçok yerde geri dönüş vardır (MEB, 2002b; Kefeli, 2005: 37).

Taşınalı Eğitimin Yönetimi

Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği'nde amaç, "İlköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim öğretime kapalı, birleştirilmiş eğitim uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim öğretim görmelerini sağlamaktır." şeklinde ifade edilmektedir (MEB, 2000). Bakanlığın, taşınalı eğitimin tek cümle ile ifade edilmiş amaçlarını, şu şekilde sıralayabiliriz:

- ✓ İlköğretim okulu bulunmayan yerlere ilköğretim düzeyinde eğitim götürmek,
- ✓ Kapalı okulların öğrencilerine taşınalı eğitimle hizmet verilmesini sağlamak,
- ✓ Birleştirilmiş sınıf öğretimine son vermek,
- ✓ Taşınan öğrencilerin nitelikli eğitim öğretim görmelerini sağlamaktır (Güleryüz, 2002).

Taşınalı Eğitimde Okul Yöneticilerinin Karşılaştıkları Sorunlar

Türkiye' deki dağınık bir yerleşim, eğitimin yaygınlaştırılması ve fırsat eşitliği, iç göçler vb. nedenlerden dolayı taşınalı eğitim uygulamasının gerekliliği ve olumlu yönlerinin olduğu ortadadır. Ancak bu uygulamada bazı sorunlarla da karşı karşıya gelmektedir. Taşınalı eğitim uygulamasında karşılaşılan başlıca sorunlar şöyle özetlenebilir;

- ✓ Ulaşım merkezindeki okullardaki yetersiz fiziki koşullar ve eğitim olanakları, ulaşım merkezindeki okullardaki eğitim-öğretim faaliyetlerini baltalamakta ve bu okullardaki öğrenci başarısını olumsuz etkilemektedir (Ergüneş ve Altunsaray, 1998).
- ✓ Öğrenci araç kapasitesi öğrenci sayısına göre planlanamaz, bu nedenle çoğu durumda her öğrencinin koltuğu ulaşım sırasında kaybolmaz ve bazen öğrenciler ayakta durmak ve hareket etmek zorunda kalır. Çoğu ulaşım aracının eski ve bakımsız olması, kışın bu araçlara binen öğrencilerde ısınma sorunu yaratmaktadır (Ergüneş ve Altunsaray, 1998).
- ✓ Otobüsle eğitim veren okullara giden öğrencilerin ulaşım araçlarında rehber öğretmen bulunmaması ve bu araçların öğrenci velileri ve diğer köylüler tarafından kullanılması öğrencilerin yaya olarak seyahat etmelerine de neden olmaktadır (Karakutük, 1998, 19), 20).

Ortak dersliklerin en büyük sorunu, sınıfın bir öğretmen olmadan tek kişi tarafından idare edilebilmesidir. Öğretmenler bu konuda çok yetenekli olmalıdır (Binbaşılıoğlu, 1983: Dört). Bu okullarda görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun deneyimsiz veya yeni öğretmen adayı olduğu düşünüldüğünde, bu öğretmenlerin ne kadar büyük sıkıntılar yaşadıklarını görmekteyiz. Uçan'a göre (1991:12) Toplam beş sınıflı bir köy okulunda, bir öğretmen günde yalnızca bir saat bir sınıfta, kalan dört saat diğer dört sınıfta tek başına çalışmak zorundadır (Uçan, 1991:12).

Öğrencilerle Yaşanan Sorunlar

Taşınalı eğitim ile (Birleştirilmiş Sınıflı İlkokullar) BSİO' lardan, taşıma merkezi okullara taşınan öğrencilerde uyum aşamasında birtakım problemler meydana gelmektedir. Taşınalı eğitim uygulamasından yararlanan öğrencinin okulda kurmuş olduğu arkadaşlık ilişkileri, kendi köylerine döndüklerinde sekteye uğramaktadır. Bu durum da öğrencinin okulda ders sonrası sosyal etkinliklere katılamaması gibi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Taşımali eğitimden yararlanan köy benzeri yerleşim yerlerindeki öğrenciler şartları daha uygun olan arkadaşlarına göre bilgiye erişim sıkıntısı yaşamakta ve bu imkânlardan yoksun kalmaktadırlar (Mason ve Rennie, 2004).

Okul müdürlerine göre, ulaşımdan gelen öğrencilerin okula katılmaması ve ders dışı etkinliklere (egzersiz, kurs, çalışma vb.) İlişkin sorunlar vardır. Bu sonuç Receptoğlu'nun (2006) araştırma sonuçları ile desteklenmektedir. Araştırma sonucunda Receptoğlu (2006); Hareketli öğrencilerin çoğunluğunun spor ve sosyal etkinliklere yeterince katılamayacağını tespit etti. Servis araçlarının okulu bıraktıktan hemen sonra hareket etmesi, taşınan öğrencilerin okula ve ders dışı etkinliklere katılmamasının nedeni olarak düşünülebilir.

Okul yönetimine göre otobüsle gelen öğrencilerde yorgunluk, mide bulantısı, kusma, baş ağrısı vb. Bu durum, bazı sürücülerin normal araçları veya trafiğe uygun olmayan yolları kullanmamaları ile ilgili olabilir. Bu sonuç Yılmaz (1998), Arı (2003), Baş (2001) ve Kabaş'ın (2006) bulgularıyla desteklenmektedir. Yılmaz (1998) bu çalışmalar sonucunda öğrencilerin seyahat yorgunluğu sergilediklerinde derse olan ilgi ve dikkatlerinin azaldığını bulmuştur. Arı (2003), baş ağrılarının çoğu otobüs öğrencisi için en sinir bozucu olduğunu bulmuştur. Baş (2001) ve Kabaş (2006), ilköğretime otobüsle gelen öğrencilerin yorgun olduğunu göstermektedir. Müdürlere göre, taşınan okullardan gelen öğrencilerin yeni okul ve sınıf ortamına uyum sağlayamamalarıyla ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Bunun nedeni, genel olarak sayının az olması nedeniyle branş rehber öğretmenleri aracılığıyla yeterli rehberlik hizmetinin sağlanamaması olabilir. uygun öğrencilerin Bu sonuç Kabaş'ın (2006) bulgularıyla desteklenmektedir. Kabaş (2006) tarafından yapılan çalışmada, ulaşım ile gelen öğrencilerin okula ve akranlarına uyum sağlayamadıkları, bunun da okul ve sınıf ortamında sorunlara yol açtığı saptanmıştır.

Velilerle Yaşanan Sorunlar

Okul yöneticilerine göre sorun, bu öğrencilerin velilerinin evleri okula uzak olduğu için veli-öğretmen toplantılarına katılmaması ve düzenli okul ziyaretleri yapmamasıdır. Arı'nın (2003) bulguları da bu bulguyu doğrulamaktadır. Arı (2003) yaptığı çalışmada, göçmen öğrencilerin velilerinin okul veli toplantılarına katılma olasılıklarının daha düşük olduğu sonucuna varmıştır. Okul yönetimine göre sorun, velilerin veli-öğretmen konferanslarına ve OGYE (Okul Gelişim ve Yönetim Ekibi) gibi çalışma gruplarına aktif olarak katılmamasıdır. Yılmaz (1998) da bu sonucu destekleyen sonuçlara ulaşmıştır.

Yılmaz (1998) çalışmasında yerinden edilmiş öğrencilerin velileri, okul yöneticileri ve öğretmenler arasında işbirliğinde sorunlar olduğunu göstermiştir. Okul yöneticileri, evleri okula uzak olduğu için otobüsle gelen öğrencilerin velileri ile öğretmenleri arasında iletişim sorunu yaşandığını söylüyor. Altunsaray (1996) araştırmasında, ulaşım merkezi olan okullar ile taşınan öğrencilerin velileri arasında yeterli iletişim olmadığı sonucuna varmıştır. Altunsaray (1996) 'nin sonucu bu sonucu desteklemektedir. Okul müdürlerine göre, evlerinin okuldan uzak olmasından dolayı bu öğrencilerin ebeveynlerinin resmi tatillere ve anma programlarına katılmaması ile ilgili sorunlar var. Taşınan birimlerin köy ve alt-köy yerleşimleri olması nedeniyle, bazı taşınır birimlerden ulaşım merkezi okuluna ulaşım imkanlarının olmaması okul-veli ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi, "Verilere nasıl ulaşıldığını, araştırma alanının nasıl seçildiğini, seçilen alanın toplumun bütünü düşünüldüğünde araştırma konusunu nasıl temsil ettiğini, alana ulaşmanın uygunluğunu, alanda geçirilen sürenin ne kadar olduğunu, bu süre içinde ne ölçüde derinlemesine ve ayrıntılı çalışılacağını belirtmesini, araştırmanın veri oluşturma tekniklerinin nasıl belirlendiğini, bunların seçilen alana ne kadar uygun olduğunu, temaların ve odaklanılan öğelerin seçiminin gerekçesini, bunların nasıl ortaya çıktığını, niçin önemli olduklarını, ve alanı ne kadar yansıttıklarını" okuyuculara geçekliğin kaynağı olarak sunmak durumundadır (Halliday, 2002:8).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul İli Beylikdüzü ilçesinde bulunan ilkokullarda görevli öğretmenler oluşturmaktadır. Görüşme yapılan öğretmen ve okul yöneticisi sayısı 10 kişidir. Görüşmeye katılanların soruları içtenlikle cevaplandırılmaları için isimleri belirtilmeyip kodlanarak aslı saklı tutulmuştur. Görüşmelerden alıntılar Yapılırken Ö-1-, Ö-2 şeklinde kodlama sistemi kullanılacaktır.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Görüşme, nitel araştırmalarda kullanılan ve katılımcıların belirli bir konuya yönelik görüşlerinin derinlemesine incelendiği veri toplama yöntemleri arasındadır (Yıldırım & Şimşek, 2006: 119). Araştırma sürecinde edebiyat

incelenmiş, araştırmanın doğasına uygun ve ilgili verilere ulaşmada en uygun tekniğin görüşme tekniği olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada veri analizi yapılırken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım&Şimsek, 2006: 227).

Nitel araştırmada geçerlilik araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir. Görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlilik için önemlidir (Yıldırım & Şimsek, 2006: 255). Veriler yorumlanırken, yönetici görüşleri birbir alıntı ile verilerek geçerlilik sağlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Birinci araştırma sorusuna(alt problem) ilişkin bulgular.

Araştırmada “Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken genel olarak; Nüfus, Coğrafi yapı, Ulaşım koşulları, Okulun fiziki durumu ve Konum kriterleri yeterince dikkate alınıyor mu? Karar vericiler bu merkezleri belirlerken isabetli kararlar almakta mıdır? Kararlar isabetli değil ise bunun nedeni nedir? ” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 1. Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken sizce genel olarak; Nüfus, Coğrafi yapı, Ulaşım koşulları, Okulun fiziki durumu ve Konum kriterleri yeterince dikkate alınıyor mu? Karar vericiler bu merkezleri belirlerken isabetli kararlar almakta mıdır? Kararlar isabetli değil ise bunun nedenine ilişkin bulgular

Görüşler	f
Dikkate alınıyor ve isabetli karar veriliyor	9
Çarpık kentleşme, nüfus yoğunluğu ve eğitim kurumlarının fiziki durumları nedeni ile isabetli olmuyor.	4
Dikkate alınmıyor	2

Tablo 1’de Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken genel olarak; Nüfus, Coğrafi yapı, Ulaşım koşulları, Okulun fiziki durumu ve Konum kriterlerinin yeterince dikkate alınıp alınmadığı, karar vericilerin bu merkezleri belirlerken isabetli kararlar alıp almadıklarına, alınan kararlar isabetli değil ise bunun nedenine ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 9) kriterlerin dikkate alındığını ve verilen kararların isabetli olduğunu belirtmişlerdir ve katılımcıların düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Kriterler yeterince dikkate alınıyor. Karar vericiler imkanlar doğrultusunda isabetli kararlar almakta. Merkezi konumlu ilçelerde taşımali eğitime ihtiyaç duyan öğrenci sayısının kırsal kesimlerden daha az olması oluşturulacak taşımali eğitim merkezlerini belirlerken kırsal kesimlere ağırlık vermesini kaçınılmaz yapıyor. Bu konuda yetkili kurullar bir araya gelerek genelde isabetli kararlar almaktadır. Beylikdüzü’nde taşınan öğrenci sayısı bölgenin gelişim düzeyi ekonomik durumu göz önünde bulundurulursa diğer kesimlere göre daha az olması kaçınılmazdır. Öğrencilerin, ikametlerine uygun olan merkezleri (okulları) tercih etmeleri gayet isabetli bir karar olacaktır. Bu sebeple taşımali eğitim veren merkezler her okulda birimleri olacak şekilde düzenlenmelidir. Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken nüfus özellikleri dikkate alınıyor. Karar vericiler bu merkezleri belirlerken okulun fiziki durumunun uygunluğunu gözden kaçırabiliyorlar bazen. Okulları her zaman inceleme fırsatları olmadığı için bu kriter gözden kaçabilir. Asansörü olmayan okul, Engelli rampası bulunmayan okul kaynaştırma öğrencilerinin okulda istihdamında sorunlar yaratabilmektedir.” (F= 9)

“Özellikle İstanbul gibi birim alana çok fazla nüfusun olduğu bir şehirde bazı ilçelerin nüfus yoğunluğu daha fazla ve bu nedenle okulların ve özel eğitim kurumlarının fiziki durumu yeterli olmuyor. Okul ve özel eğitim kurumlarının da öğrenci mevcutları buna bağlı olarak fazla olduğundan öğrencilerin bu kurumlara taşınması da beraberinde sorunlar oluşturmaktadır. Öğrencilerin evlerine en yakın kurumdan destek alması her zaman mümkün olmayabiliyor. Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken elbette nüfus, coğrafi yapı, ulaşım koşulları, okulun fiziki durumu ve konum kriterleri dikkate alınıyordu. Özellikle Beylikdüzü’nde yabancı uyruklu öğrenciler ile kaynaştırma, öğrencilerin rehabilitasyon merkezine gitmesinde çokça servislerden yararlanılıyor. Buna bağlı olarak karar vericiler bu merkezleri belirlerken isabetli karar alırlar. Kararlar isabetli değil ise bunun nedeni nüfus yoğunluğu ve eğitim kurumlarının fiziki durumlarıdır” (f=4)

“MEB Temel Kanununa göre taşıma kapsamına alınacak yerleşim birimlerini ve taşıma merkezini belirlemek üzere ”Planlama komisyonu ”kurulacak,1 yıl süre ile çalışacak öğrencilerin sayısı ve ulaşım imkânlarına göre yerleşim birimlerine gruplandırılarak, taşıma merkezi okullarını da tespit edecektir. Komisyon öğrenci taşınacak yerleşim birimi ile öğrenci sayısını dikkate alarak öğrencilerin kaç araçla taşınacaklarını izleyeceği yol ve kuralları ile

hareket saatlerini belirleyecek öğrencilerin merkezlere ulaşımı sağlanacaktır. Ancak karar vericilerin saha çalışmalarını tüm paydaşlarla yapmadıklarından bazen isabetli kararlar alınamamaktadır” (f=2)

2.Araştırmada “Öğrenci velileri taşımali eğitim uygulamasına yönelik hangi sorunları dile getirmektedir?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 2. Öğrenci velileri taşımali eğitim uygulamasına yönelik hangi sorunları dile getirmektedir sorusuna ilişkin bulgular

Görüşler	f
Akran zorbalığı	6
Öğrencilerin daha uzağa gitmek zorunda olmaları ve trafik nedeni ile boşa geçen zaman	5
Adapte olma sorunları	2

Tablo 2’de Öğrenci velileri taşımali eğitim uygulamasına yönelik hangi sorunları dile getirmektedir sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 6) çocukların akran zorbalığına maruz kaldıklarını, yine büyük bir bölümü ise (f=5) öğrencilerin daha uzağa gitmek zorunda olmaları ve trafik nedeni ile boşa geçen zamandan şikayetçi olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verildiği şekildedir.

“Farklı oldukları için akran zorbalığına çok maruz kaldıkları, dalga geçilmesi ve aşağılanmaları söz konusudur. Yabancı uyruklu öğrenciler taşımali eğitim sırasında farklı bir ülkede ve şehirde yaşadıklarından dolayı yeni bir düzen kurmaya çalıştıklarından zaten yeterince zorlanıyor. Farklı bir dil kullandıkları için ya da farklı algıladıkları için akran zorbalığına maruz kalıp, aşağılanarak iletişimde sorun yaşayabiliyorlar. Yeni düzen kurmaya çalışan yabancı uyruklu aileler çocuklarının başta gittikleri okuldaki çocuklarla aynı dili konuşamıyor olmaktan doğan veya mecaz anlam gibi ileri düzey ifadeleri henüz kavrayamadıkları için dil problemi yaşamaktadırlar. Bunun yanı sıra bazı öğrenciler onlara kasıtlı olarak da akran zorbalığı uygulamaktadır. Akran zorbalığı ile baş edemeyen öğrenciler ya daha hırçın, suç işleme potansiyeli olan ya da içe dönük bireylere dönüşmektedir.” (f=6)

“Öğrenci velileri her ne kadar ücretsiz taşıma hizmetinden memnun iseler de en çok yakınlarındaki okul yerine servise binerek daha uzaktaki okullara gitme konusunda şikayetçi olabiliyorlar. Daha uzağa gitmek zorunda kaldıkları için vakit sıkıntısı çektiklerinden bahsediyorlar. Geniş bir alanda servis hizmeti vermesi ve trafik yoğunluğu nedeniyle çocukların serviste çok fazla zaman geçirmesi ve bazı öğrencilerin servis içi kurallara uymamaları. Uygulamadaki servis elemanlarının çocukların yanındayken kullandıkları argo kelimeler ve bazı servis araçlarının içinin sigara kokması servis hosteslerinin yokluğu velilerden şikâyet olarak gelebilmektedir. Özellikle çok zaman almasından Kalabalık yerleşim yerlerinden taşınan öğrencilerin trafik yoğunluğundan dolayı harcadıkları boşa zaman sebebiyle yakınıyorlar. Çocuklar çok erken saatlerde yollara düşerek evlerinden uzaktaki okullarda eğitime gitmektedirler. Bazen trafiğe takılmaktadırlar. Çocukların her gün servisle gidiyor olmaları onların eğitime yorgun başlamasına neden olmaktadır. Yol güzergâhındaki her türlü kaza riski çocukları etkiliyor. Öğrencilerin alınma ve bırakılma süreleri esnasında bekletilmeleri ile ilgili sıkıntılar yaşandığını, taşımanın düzenli olmaması ile ilgili sorunlar yaşandığını dile getirmektedirler” (f=5)

“Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar aslen farklı çocuklar olmaları sebebiyle buldukları ve kendilerini yakından tanıyan ve kabul eden yerleşim yerinden, arkadaşlarından uzaklaşıp yeni bir ortama girdikleri için farklılıkları gereği adapte olma konusunda sorun yaşamaktadır.” (f=2)

Verilen cevaplardan bazıları ise;

“Çocuklarını emanet ettikleri rehber personelin kılık kıyafet yönetmeliğine uygun temiz ve bakımlı olmaları gerektiği, eğitimi olması, güvenilir olması, taşıma esnasında güvenlik kurallarına uymaları gerektiği, bu kriterlerin sağlanamaması ve özellikle iletişim konusunda hassasiyet beklediklerini dile getiriyorlar.” (f=1)

“*Öğrencilerin yeni bir çevre, yeni okul ve yeni arkadaşlarla uyum zorluğu çektikleri,

*Arkadaş edinme, kendini kabul ettirmede dil farklılığından dolayı yaşanan sorunlar,

*Kurallara uyma konusunda arkadaşları tarafından acımasızca eleştirildikleri,

*Maddi yetersizliklerle mücadele etmek zorunda kalmaları, velilerin dile getirdiği başlıca sorunlardır” (f=1) Şeklinde dir.

3.Araştırmada “ Taşımali eğitim uygulaması yapan okulların yönetici ve öğretmenleri ile taşımali eğitimde öğrencisi bulunan velilerin iletişim düzeyleri ne durumdadır? Bu konuya ilişkin sorunlar bulunmakta mıdır? “sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 3 Taşımali eğitim uygulaması yapan okulların yönetici ve öğretmenleri ile taşımali eğitimde öğrencisi bulunan velilerin iletişim düzeyleri ne durumdadır? Bu konuya ilişkin sorunlar bulunmakta mıdır? Sorusuna ilişkin bulgular

Görüşler	f
Yabancı uyruklu olmalarından kaynaklı iletişim problemleri yaşanabilmektedir	6
Eğitim düzeyi ve farklılıktan kaynaklanan iletişim problemleri vardır	4
Sorun bulunmamaktadır	3

Tablo 3’de, Taşımali eğitim uygulaması yapan okulların yönetici ve öğretmenleri ile taşımali eğitimde öğrencisi bulunan velilerin iletişim düzeyleri ne durumdadır? Bu konuya ilişkin sorunlara ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü velilerin yabancı uyruklu olmalarından kaynaklı iletişim problemi yaşadığını (F=6), bir bölümü eğitim düzeyi ve farklılıklardan kaynaklanan iletişim problemleri yaşadığını (f= 4), bir bölümü ise sorun bulunmadığını (f=3) belirtmiş olup, taşımali eğitim uygulaması yapan okulların yönetici ve öğretmenleri ile taşımali eğitimde öğrencisi bulunan velilerin iletişim düzeyleri hakkındaki düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Velilerin yabancı uyruklarından dolayı iletişimde sıkıntı çekilmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerde Dil problemi veli eğitimli olsa dahi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Genellikle dil probleminin yanında eğitim seviyeleri de düşüktür kaynaştırma öğrencileri için durum kısmen de olsa daha iyidir genelde eğitimli velileri olan kaynaştırma öğrenci eğitimli velileri ile süreç daha doğru yönetilebilmektedir. Veliler yabancı uyruklu olanlar farklı bir kültürden geldikleri için iletişim konusunda sorun yaşanmaktadır. Aynı şekilde kaynaştırma öğrencilerinin velileri çocuklarının farklılıklarından kaynaklı bir yıpranmaya uğramış ve savunma mekanizmaları fazlasıyla gelişmiştir tam da bu sebeplerin toplamı ciddi iletişim sorunları yaşanmasına neden olmakta ve iletişim engeli oluşturmaktadır. Beylikdüzü’nde özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin velileri ile ilgili iletişimde bazı aksaklıklar olabiliyor. Bu durumu okul idarecileri yabancı dil öğretmenleriyle, veliler de yanlarında getirdikleri rehber aracılığıyla çözmeye çalışıyor. Fakat yaşanan her türlü sorun esnasında hazırda bir Yabancı dil öğretmeni bulunmayabiliyor veya öğrencinin konuştuğu dilde bir branş öğretmeni bulunmuyor bu durumda süreç öğrenci ve velinin Türkçeyi yavaş yavaş öğreneceği seviyeye gelene kadar devam ediyor.” (f=6)

“Taşımali eğitime tabi öğrenci velileri yaşadıkları zor süreçlerden dolayı daha hassas ve daha kırılığandır çocuklarının diğer çocuklardan farklı oluşu ve diğer çocuklarla aynı standarda çıkarmaya çalışma çabaları onları yormakta ve daha duygusal bakış açısıyla yaklaşımlarına neden olmaktadır bu sebeple iletişim açısından sorunlar doğurmakta olması gereken uygulamaya yönlendirilmekte sorunlar yaşanmaktadır. Yeterince eğitim almadan taşımali eğitim merkezine görevlendirilen idareci ve öğretmen diğer okullardaki uygulamaları devam ettirme yoluna gidebiliyor bu durumda farklı olan öğrencilerde yapılmak istenen uygulamalar karşılığını bulmuyor ve bu durum idare ve öğretmene veliler tarafından olumsuz dönüşü oluyor. Bu olumsuz dönüşlere yine idare ve öğretmen Türkçe bile bilmeyen veliye durumu kabul ettirmeye çalışırken velinin anlamamasına kabul etmemesine öfkelenabiliyor ve durum kontrolden çıkabiliyor. İdare ve öğretmenin deneyim eksikliğiyle başlayan ve velideki yabancı dil sorunu ile körüklenen problemler İletişim sorunu olarak karşımıza çıkıyor ve sağlıklı kurulamayan iletişim neticesinde sorun büyümeye devam ediyor. İletişime kapalı veliler bulunmakla birlikte iletişime açık çok rahat yol alınan eğitim düzeyi yüksek veliler de bulunmaktadır. Yüz yüze zor olsa da günümüzde diğer iletişim olanakları ile kolay iletişim kurulabiliyor. Bölgemizdeki eğitim seviyesini göz önünde bulundurarak iletişim konusunda herhangi bir sorun olduğunu düşünmüyorum” (f=4)

“Bu hususta gerek okul yönetimleri gerek rehberlik servisleri gerekse okul öğretmenleri hassas bir tavır içerisindedirler. Yaşanan sıkıntıların farkında olan, kalıp yargıları yıkma çabası taşıyan, empati duyguları gelişmiş idareci ve öğretmenler yetkileri ve yeterlilikleri elverdiğince velilerle işbirliği yaparak çocukların geldikleri bu yeni ortama uyum sağlamaları için çalışmaktadırlar. Bu konuda veli-idareci-öğretmen arasında iletişimle ilgili genel bir sorun bulunmamaktadır. Taşımali eğitim uygulaması yapan okul ve kurumların yönetici ve öğretmenleri ile bu uygulamayı kullanan öğrencinin velisi arasındaki iletişim çok iyidir. Okula gelemeyeceği zaman velinin bu konuyu okul yöneticilerine veya öğretmenine haber vermesi gerekliliği vardır. Öğrenci velisinde okul idarecilerinin ve sınıf öğretmenlerinin iletişim bilgilerinin olması bir problem yaşanması durumunda bağlantının en kısa zamanda kurulmasını sağlamaktadır. Özellikle taşımali sistem kullanan göçmen ailelerin iletişim bilgilerinin sık sık değişmesi bilgi alışverişini olumsuz etkilemektedir.” (f=2)

Verilen cevaplardan bazıları ise;

“Öğretmen ve veli iletişimi yeterli ve sağlıklı olamamaktadır. Veli okuma yazma problemleri, Yabancı dil kullanımı, Özellikle yabancı uyruklularda teknolojiye uzaklık ve iletişim ağ yetersizliği problemleri bulunmaktadır. Farklı öğrenciler olması sebebiyle öğrenmede geri kalma, anlayamama çekindiği için içine kapanma ve kendini ifade edememe gibi sorunlara yol açmakta veliler bu sorunlar nedeniyle öğretmene ya da okul yönetimine yüklenmektedir. Ayrıca araç-gereç, ders materyallerinin yetersizliği gibi konularda veliler ve öğretmenler arasında

iletişim problemi yaşanmaktadır. Taşınmalı eğitimde öğrencisi bulunan velilerin çok dikkatli ve hassas olmaları gerekiyor. Veli farkında olursa çocuk da bu ayrımı fark edebiliyor. Velinin gözü sürekli çocuğunun üzerinde olursa ve gerekli uyarıları yaparsa okulun yönetici ve öğretmenleriyle de sürekli iletişimde olursa sorun çözülebilir. Bunun bilincinde olan veliler sürekli okul ve yöneticilerle irtibat halinde kalıyorlar.”

4-Araştırmada “Veliler ile okul yönetimi arasında yaşanmakta olan sorunlar var mıdır? Yaşanıyorsa bu sorunlar neden oluşmaktadır ve bu sorunların sebepleri konusunda neler düşünmektesiniz?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 4. “Veliler ile okul yönetimi arasında yaşanmakta olan sorunlar var mıdır? Yaşanıyorsa bu sorunlar neden oluşmaktadır ve bu sorunların sebepleri konusunda neler düşünmektesiniz sorusuna” ilişkin bulgular

Görüşler	f
Herhangi bir sorun yoktur	4
Velinin ilgisizliği, gelir seviyesinin düşüklüğü ve eğitimin desteklenmemesi	3
Okul yönetiminden ziyade servisle ilgili yaşanan sorunlar var	2
Uzaklıktan kaynaklanan problemler	2

Tablo 4’de “Veliler ile okul yönetimi arasında yaşanmakta olan sorunlar var mıdır? Yaşanıyorsa bu sorunlar neden oluşmaktadır ve bu sorunların sebepleri konusunda neler düşünmektesiniz sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=4) herhangi bir sorun olmadığını, bir bölümü (f=3) velinin ilgisizliği, gelir seviyesinin düşüklüğü ve eğitimin desteklenmemesi ile ilgili problemler olduğunu, bir bölümü (f=2) okul yönetiminden ziyade servisle ilgili sıkıntılar yaşandığını, bir bölümü de (f=2) uzaklıktan kaynaklanan problemler olduğunu belirtmiştir. Veliler ile okul yönetimi arasında yaşanmakta olan sorunlar var mıdır? Yaşanıyorsa bu sorunlar neden oluşmaktadır ve bu sorunların sebepleri konusunda neler düşünmektesiniz sorusuna ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir.

“Okul yönetimi ile veli arasında önemli bir sorun bulunmamaktadır. Bölgedeki eğitim düzeyi ve idari kadronun bilinçli olması nedeniyle sorun yaşanmamaktadır. Veliler ile okul yönetimi zaten bu iki tarafta baktığımızda ayrı kutuplar gibi dursa da aslında aynı taraflar. Her ikisinin de vazgeçilmez çocuklar. Bu sebeple herhangi olumsuz bir durum yaşanmamaktadır. Bir problem olduğunda veli okula gelip rahatlıkla bu durumu izah etmekte durumla ilgili alınacak önlem varsa hemen alınmakta ya da uygulanacak yaptırım varsa hemen uygulanmaktadır. Çünkü burada her iki taraf için de önemli olan özne çocuktur.” (f=4)

“Okul yönetimi ve veli arasında yaşanan sorunlar çocuğun eğitime gösterilmesi gereken ilgi ve ehemmiyetin velilerce idrak edilememesi, yaşamsal kaygıların varlığı, ekonomik sıkıntılar yönünden ihtiyaçların karşılanamaması, çocuğun eğitiminin ailelerce yeterince desteklenmemesi gibi sorunlar yaşandığını düşünmekteyim. Milli Eğitimden kaynaklanan sorunlar: Bakanlığın uygun gördüğü kriterler doğrultusunda taşınmalı eğitim alması öngörülen öğrenci velisi öğrencisinin taşınmalı eğitim almasını istememesi, Aileden kaynaklanan sorunlar: Ailenin gelir düzeyinin yetersizliği, öğrencinin durumunu kabullenememe gibi durumlar. Çevreden kaynaklanan sorunlar. Toplumdaki farklı bakış açısının oluşturduğu baskı. Velilerin ilgisiz tavırları, iletişim problemi ve eğitime olumsuz bakış açıları gibi sorunlar kimi zaman ortaya çıkmaktadır. Bunda kültürel farklılıklar etkili olmaktadır. Bu kültür farklılıkları yönetim açısından uygulamaları zorlaştırmaktadır. (f=3)

“Genellikle okula aksettirilen sorun bulunmamaktadır. Yaşanan sorunların büyük bir kısmı servis kaynaklı olup Sorunlar genellikle servis sorumlusuyla çözülebilmektedir. Sorunun tekrarı halinde idareciler devreye girmektedir. Veliler okul yönetiminden ziyade servis personeli ya da servis araçlarıyla ilgili sıkıntılar yaşadıklarını dile getiriyor.” (f=2)

“Veliler, taşınmalı sistemden yararlanıyor ve okuldan uzak oturuyorsa okulla iletişimi az olmakta. Okul yönetiminin öğrencilerine, okula ulaşımında olduğu kadar okul ile ilgili diğer konularda da yardımcı olması gerektiğini düşünen veliler bulunmakta. İletişim bilgileri eksik olan veliye bazen servis çalışanları ve öğrenciler aracılığıyla da ulaşılamamaktadır.” (f=2)

Verilen cevaplardan bazıları ise;

“Anlaşılabilir olmaları konusunda yardımcı olursa da bazen iletişimsel sıkıntılar olabilmektedir. Resmiyette olması gereken Uygulamalar veli tarafından kabul görmemekte kimi zaman duygusal değerlendirilebilmektedir. Karşılık bulamayan bu beklenti okula karşı olumsuz bir algı oluşturduğu için idari açıdan sorun yaşanmaktadır. Veliler taşınmalı eğitimde yabancı uyruklu ve kaynaştırma öğrencilerinin özel sorunlarını idareyle görüşerek halletme yoluna gidebilirse farklı bir ülkede yaşamının ya da iletişim kurmanın zorluğunu anlatabilirlerse sorunu çözebilirler. Bu sorunların gerçekten var olduğu kabul edilmeli ve çözüm yolu arayışına gidilmelidir. Okul yönetimini ne kadar hassas çalışırsa çalışsın bazı durumlarda gözden kaçan detaylar sorun olarak dönebiliyor ve bu veli tarafından dile getiriliyor.”

5-Araştırmada “ Veliler ile öğretmenler arasında ne tür sorunlar yaşanmaktadır?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 5. Veliler ile öğretmenler arasında yaşanan sorunlara ilişkin bulgular

Görüşler	f
İletişim konusunda yaşanan sıkıntılar	5
Dil problemi	4
Sık sık görüşme yapılamaması	2
Sorun yok	2

Tablo 5’de veliler ile öğretmenler arasında yaşanan sorunlara ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların bir bölümü (f=3) iletişim konusunda sıkıntılar yaşandığını, bir bölümü (f=3) dil probleminden kaynaklanan sıkıntılar olduğunu, bir bölümü (f=2) velilerle sık sık görüşme yapılamadığını, bir kısmı da (f=2) herhangi bir sorun olmadığını ifade etmiştir. Veliler ile öğretmenler arasında yaşanan sorunlara ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“İletişim konusunda sıkıntılar söz konusudur. Veli öğretmenin kendilerini anlayamadığını çocuklarına gerekli hassasiyeti göstermediğini ifade etmekle birlikte öğretmeni doğrusunu yaptığına dair düşüncesi öğretmen veli arasında çatışmaya yol açmaktadır. Veliler çocuklarının öğretmenleri tarafından çocuklarının bakış açısını normal seviyelere taşımasını talep etmekte aşılamadan, hor görmeden dalga geçmeden iletişim kurmalarını sağarlarsa bu sorunu daha hafifletmiş olacağı beklentisi içindeyken öğretmenlerin bazı ilgisiz davranışları da bu sorunu karmaşık hale getirmektedir. Taşınmalı öğrenci velileri ve öğretmenler arasında iletişim güçlüğünün yanı sıra bazen velilerin bu öğrencilerle yeterince ilgilenilmediği gibi iddialarda bulunmaları gibi de sorunlar yaşanabiliyor. Ancak bu konuda da öğretmenlerin böyle bir ayrımcılık yapmadığını, başarısız öğrencilerde bu durumun velinin bahanesi olduğunu düşünüyorum. Velilerle öğretmenler arasında iletişim sağlamak zor olabiliyor, çoğu zaman bir aracı ile görüşmek zorunda kalıyorlar.” (F=3)

“Yabancı uyruklu öğrencilerin velileri ile yaşanan en büyük sorun dil problemidir. Bu sorun gerek öğrenci aracılığı ile gerek ortak bir yabancı dil ile gerek dil bilen farklı bir veli ile gerekse de dijital ortamlarda çeviri yaparak çözülmeye çalışılmaktadır. Özel eğitim alan öğrencilerin velileri ile öğrenci velisi kendisine iletilen mesajları kabul edip öğretmen tarafından oluşturulan yönergeleri uyguladığı sürece herhangi bir sorun yaşanmayacaktır. Velilerin kullandığı dili öğretmenlerin bilmiyor olması bir iletişim sorunu yaratırken, Nöbetçi öğretmen ve idarecilerin geliş ve gidişte servis alanında olmaması nedeniyle öğrenciler arasında ortaya çıkan problemlere müdahale edilmemesi sık sık veli ile öğretmen arasında münakaşalara yol açmaktadır. Veliler, sürekli olarak kendisini öğretmene anlatmak, ilgili bir veli olduğunu ispatlamak zorunda hissediyorlar. Çocuklar bazen kendilerine haksızlık yapıldığını, adil davranılmadığını düşünüyor ve şiddete maruz kaldıklarını dile getiriyorlar. Bu durum velide endişe oluşturuyor. Ayrıca dil problemi var ise veli ve öğretmen iletişimi çok güçleşiyor.” (f=3)

“Öğrencilerin fiziksel olarak yorulması, veliler ile görüşmelerin az olması, velilerin okul çıkışı öğrencilerle ilgilenecek zamanın olmaması öğretmenin veliye ulaşamadığı için soruna çözüm arayamaması var olan sorunun devamına neden olmaktadır. Öğrencilerin uyumu zor olduğundan veli-öğretmen iş birliği çok önemli. Bu açıdan sık görüşme olamadığı için sıkıntı yaşanıyor.” (f=2)

“ Veliler ile öğretmenler arasında da sorun yok zaten. Öğretmenler idare ile veli arasında köprü görevi görüyor. Öğrenci gelmediğinde öğretmen bu konuda veliye bilgi veriyor. Ya da öğrenci gelmeyecekse öğretmeni arayıp muhakkak bildiriyor.” (f=2)

Verilen cevaplardan bazıları ise;

Veliler okuldan uzak oldukları için öğretmenlerle istedikleri gibi iletişim kuramamaktadır. Bu iletişim yoksunluğu öğretmenin kafasında ilgisiz veli, velinin kafasında ise sorun olmadığı gibi yanlış bir algı oluşturuyor.

6. Araştırmada “Taşınmalı eğitim uygulamasına ilişkin önerileriniz nelerdir?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 6. Taşınmalı eğitim uygulamasına ilişkin önerileriniz nelerdir? Sorusuna ilişkin bulgular

Görüşler	f
Yabancı öğrenciler için çözüm bulunmalı	4
Rehber personel ve şoförün kurallara riayet etmesi	4
Veli, Yönetici ve Okul işbirliğinin sağlanması	3
Her öğrencinin evine en yakın okula gitmesi	3

Tablo 6’da, Taşınmalı eğitim uygulamasına ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=4) yabancı öğrenciler için çözüm bulunması gerektiğini, yine büyük bir bölümü (f=4) rehber personel ve şoförün kurallara riayet etmesi gerektiğini, bir bölümü (f=3) veli, yönetici ve okul işbirliğinin

sağlanması gerektiğini, bir bölümü de (f=3) her öğrencinin evine en yakın okula gitmesi gerektiğini ifade etmiştir. Taşımali eğitim uygulamasına ilişkin önerileri hakkındaki düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde yabancı uyruklu öğrencilerin problemlerinin çözümüne yönelik iş ve işlemleri takip eden bir masa kurulmalıdır. Bu sorunun giderilmesi konusunda başta yerel yönetimler olmak üzere diğer kamu kurumları ile de ortak bir çalışma planlanmalıdır. Sivil toplum kuruluşları aracılığı ile de farkındalık çalışması yapılmalıdır. Ülke genelinde en aza indirilmesi en azından ortaöğretim düzeyinin altında yapılmaması gerektiğini düşünüyorum. Bunun için de özellikle nüfusun yoğun olduğu yerleşim bölgelerinde daha fazla okul ve özel eğitim kurumu olmalı. Mümkünse her okulda yabancı uyruklu öğrenciler için ve kaynaştırma öğrencileri için özel sınıflar oluşturulmalıdır. Taşımali sistemi kullanan herkesin(öğretmen, idareci, veli, öğrenci, servis çalışanları) bu konuda eğitim alması gerekli. Bence yabancı uyruklu öğrenci ve velilerin yaşadıkları en büyük sorun dil sorunudur. Öğrencilerin dil öğrenme ve iletişimlerini güçlendirmede desteklenmeleri sağlanmalı, sosyal faaliyetlere katılmaları arttırılmalı ve ülkemize geldikten sonra eğitime başladıkları ilk yıl Türkçe hazırlık sınıflarında eğitim verilmeli, böylece kendilerini birçok anlamda daha iyi hissedebilirler.” (f=4)

“Taşımali eğitimde önemli olan rehber personel ve şoförün kurallara riayet etmesidir.. Her ikisi de öğrenci ile bir sorun yaşadığında çocuğu uyarabilir ancak sesini yükseltemez aşağılayamaz arkadaşlarının yanında çocuğu rencide edemez. Emniyet kemerinin takılı olduğundan emin olmalı bu olmazsa olmazı olmalıdır. Bozuk bir emniyet kemeri tokası varsa rehber personel muhakkak bunu şoföre bildirmelidir. Çocuklar sabah günaydın ile araca alınıp akşam iyi aksamlar ile uğurlanmalıdır. Çocuğa dokunmak yiyecek herhangi birşey vermek kesinlikle yasak olmalı. Çocuk anne ve baba dışında herhangi birine anne baba haberi olmaksızın teslim edilmemeli. Trafik kurallarına, hız sınırı, kırmızı ışık gibi çok dikkat edilmeli ayrıca emniyet güçleri tarafından sık sık ve özellikle takibi yapılmalıdır. Bu tür araçlara daha sık muayene yapılabilir. Araçlarında belirli km sınırı olmalı ve o km aşan araç taşımali eğitimde kullanılmamalıdır. Belirlenen periyodik zamanlarda araçta bir sıkıntı olmasa dahi araç bakıma sokulmalıdır. Ayrıca şoför ve rehber personel çocuk gelişimine dair eğitimlere (temel eğitim) gitmeli, sertifika sahibi olmalıdır. Şoför ve rehber personel belirli zamanlarda psiko teknik sınavlar yapılabilir. İşe alımda; servis personelinin psikolojik sağlamlığı, sağlık kurullarınca onaylanmış olmalıdır. Görevli personel; iletişim becerileri, empati, çocuk gelişimi, zaman yönetimi gibi konularda periyodik eğitimler almalıdır. Servis sayısı, öğrenci sayısı göz önüne alınarak belirlenmelidir. Bir servisin bütün ilçeyi dolaşarak ilçedeki tüm öğrencileri evden alıp okula bırakması trafikte kalınan süreyi artıracığından servis sayıları makul düzeyde olmalıdır. Mümkün olursa birkaç mahalleden daha fazla dolaşmamalıdır. Trafikte kalınan süre, hem servisçilerin hem de öğrencilerin yorulmasıyla doğrudan ilgilidir. Trafikte kalınan süre uzadıkça yorgunluk ve zaman kaybı, iş verimini düşürebilir ve bu da strese yol açabilir. Servisteki öğrencilerin birbirleriyle tartışmasına, birbirlerine çeşitli şekillerde şiddet uygulamasına yol açabilir. Servislerin öğrencileri evden alıp bırakması belirli bir plan dâhilinde olmalıdır. Öğrenciler hep aynı sırayla alınıp, aynı saatte bırakılmalıdır. Servis görevlisi zaman yönetimi sorunu olmayan bir kişi olmalıdır. Aksi halde çocukların beklemesine, yolculuk süresinin uzamasına ve varış saatinin gecikmesine yol açar.” (f=4)

“Taşımali eğitimde servis araçlarının öğrencileri ilgili yerleşim birimden alma saati, yolda geçirdiği süre, öğrencileri okula bırakma saati ve yeri devamlı kontrol edilmelidir. Bu kontrolün düzgün bir şekilde yapılması için veli, yönetici ve okul işbirliği çok önemlidir. Servis şoförlerinin yaptıkları işe dair eğitim alması, görev ve sorumlularının bilincinde olması, kuralları bilmesi ve bunlara harfiyen uyması, sistemin sağlıklı bir biçimde işlemesi açısından hayatidir. Küçük yaştan itibaren öğrencilere toplu ulaşım araçlarının kullanımı ile ilgili alışkanlıkların veliler tarafından verilmemesi de farklı bir sorunun temelini oluşturur.” (f=3)

“Eğitim herkesin ikamet ettiği yerde yapılmalı. Öncelik çocukların eğitime erişebilirliğini ve sürdürülebilirliği sağlamak olmalı. Özellikle yabancı uyruklu ve kaynaştırma öğrencilerinin eğitime devamı sağlanmalıdır. Taşımali eğitim bugün Türkiye'nin her tarafında yapılıyor. Hiç kar yağmayan yerde de yapılıyor. Taşımali eğitimle çocuklar, köylerinden uzak okullara gitmek zorunda kalıyor. Servisler çok erken saatlerde birkaç köyden çocukları alıyor. Aynı şekilde inanılmaz zaman kaybıyla evlerine götürülüyorlar. Yine merkezi yerlerde de yabancı öğrenciler ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin taşınmasında da trafik yoğunluğundan zaman kaybı fazlasıyla ortaya çıkıyor. Her yıl servis araçlarından kaynaklı kazalar oluyor önlem alınmalıdır. Bu kez hem köyler boşalıyor hem de kentlerde kontrol edilemeyen nüfus yoğunluğu oluyor. Köyde insan kalmayınca tarım ve hayvancılık bırakılmaya başlandı. Köyden kente göçün bitirilmesi için de köy okulları açılmalı. Taşımali eğitim kaldırılarak uygun yerlere okullar veya eğitim merkezleri açılmalıdır”(f=3)

Verilen bazı cevaplar ise şöyledir;

“Veliler ile birebir görüşmek adına farklı iletişim kanalları bulunabilir. İnternet programları ile düzenli, planlı görüşmeler yapılabilir. Taşımali eğitim sistemi bence olmamalı, her mahalleye eğitim merkezleri kurulmalıdır.”

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın yapıldığı okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular şu şekildedir;

Araştırmada “Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken genel olarak; Nüfus, Coğrafi yapı, Ulaşım koşulları, Okulun fiziki durumu ve Konum kriterlerinin yeterince dikkate alınıp alınmadığı, karar vericilerin bu merkezleri belirlerken isabetli kararlar alıp almadıklarına, alınan kararlar isabetli değil ise bunun nedenine ilişkin olarak “ “Kriterler yeterince dikkate alınıyor. Karar vericiler imkânlar doğrultusunda isabetli kararlar almakta. Merkezi konumlu ilçelerde taşımali eğitime ihtiyaç duyan öğrenci sayısının kırsal kesimlerden daha az olması oluşturulacak taşımali eğitim merkezlerini belirlerken kırsal kesimlere ağırlık vermesini kaçınılmaz yapıyor. Bu konuda yetkili kurullar bir araya gelerek genelde isabetli kararlar almaktadır. Öğrencilerin, ikametlerine uygun olan merkezleri (okulları) tercih etmeleri gayet isabetli bir karar olacaktır. Bu sebeple taşımali eğitim veren merkezler her okulda birimleri olacak şekilde düzenlenmelidir. Taşımali eğitim merkezleri belirlenirken nüfus özellikleri dikkate alınıyor” cevaplarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Buna göre ise konum kriterlerinin karar vericiler tarafından dikkate alınarak belirlendiğini görmekteyiz.

Araştırmada “Öğrenci velileri taşımali eğitim uygulamasına yönelik hangi sorunları dile getirmektedir?” Sorusuna verilen cevaplarda; “ Farklı oldukları için akran zorbalığına çok maruz kaldıkları, dalga geçilmesi ve aşağılanmaları söz konusudur. Yabancı uyruklu öğrenciler taşımali eğitim sırasında farklı bir ülkede ve şehirde yaşadıklarından dolayı yeni bir düzen kurmaya çalıştıklarından zaten yeterince zorlanıyor. Farklı bir dil kullandıkları için ya da farklı algıladıkları için akran zorbalığına maruz kalıp, aşağılanarak iletişimde sorun yaşayabiliyorlar. Yeni düzen kurmaya çalışan yabancı uyruklu aileler çocuklarının başta gittikleri okuldaki çocuklarla aynı dili konuşmıyor olmaktan doğan veya mecaz anlam gibi ileri düzey ifadeleri henüz kavrayamadıkları için dil problemi yaşamaktadırlar. Bunun yanı sıra bazı öğrenciler onlara kasıtlı olarak da akran zorbalığı uygulamaktadır. Akran zorbalığı ile baş edemeyen öğrenciler ya daha hırçın, suç işleme potansiyeli olan ya da içe dönük bireylere dönüşmektedir.” Cevaplarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Buna göre ise taşımali eğitimdeki çocukların velilerinin en büyük sorunlarının çocuklarının akran zorbalığına maruz kalmaları olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmada “Taşımali eğitim uygulaması yapan okulların yönetici ve öğretmenleri ile taşımali eğitimde öğrencisi bulunan velilerin iletişim düzeyleri ne durumdadır?” sorusuna yönelik olarak verilen cevaplarda “Velilerin yabancı uyruklarından dolayı iletişimde sıkıntı çekilmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerde dil problemi veli eğitimi olsa dahi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Genellikle dil probleminin yanında eğitim seviyeleri de düşüktür kaynaştırma öğrencileri için durum kısmen de olsa daha iyidir genelde eğitimi velileri olan kaynaştırma öğrenci eğitimi velileri ile süreç daha doğru yönetilebilmektedir. Veliler yabancı uyruklu olanlar farklı bir kültürden geldikleri için iletişim konusunda sorun yaşanmaktadır. Aynı şekilde kaynaştırma öğrencilerinin velileri çocuklarının farklılıklarından kaynaklı bir yıpranmaya uğramış ve savunma mekanizmaları fazlasıyla gelişmiştir tam da bu sebeplerin toplamı ciddi iletişim sorunları yaşanmasına neden olmakta ve iletişim engeli oluşturmaktadır.” Cevaplarında yoğunlaşma olduğunu görmekteyiz. Buna göre taşımali eğitim uygulaması yapılan okulların yönetici ve öğretmenleri ile taşımali eğitimde öğrencisi bulunan velilerin iletişim düzeylerinin, velilerin yabancı uyruklu olmalarından kaynaklı olarak iletişim problemi yaşandığını söyleyebiliriz. *Küçük (2010)’ün yaptığı araştırmada taşıma merkezi okullarda iş yükünün fazla olmasına bağlı olarak okul yöneticilerinin (müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı) olumsuz tutum ve davranışlarından kaynaklanan sorunların nadiren yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.*

Araştırmada “Veliler ile okul yönetimi arasında yaşanmakta olan sorunlar var mıdır? Yaşanıyorsa bu sorunlar neden oluşmaktadır ve bu sorunların sebepleri konusunda neler düşünmektesiniz sorusu sorulduğunda “Okul yönetimi ile veli arasında önemli bir sorun bulunmamaktadır. Bölgedeki eğitim düzeyi ve idari kadronun bilinçli olması nedeniyle sorun yaşanmamaktadır. Veliler ile okul yönetimi zaten bu iki tarafta baktığımızda ayrı kutuplar gibi dursa da aslında aynı taraflar. Her ikisinin de vazgeçilmez çocuklar. Bu sebeple herhangi olumsuz bir durum yaşanmamaktadır. Bir problem olduğunda veli okula gelip rahatlıkla bu durumu izah etmekte durumla ilgili alınacak önlem varsa hemen alınmakta ya da uygulanacak yaptırım varsa hemen uygulanmaktadır. Çünkü burada her iki taraf için de önemli olan özne çocuktur.” Cevaplarında yoğunlaşma olduğu görülmekle, önemli olan noktanın çocuk olarak görüldüğünü ve bu nedenle veliler ile okulun işbirliği içinde hareket etmelerinden kaynaklı olarak bir sorun olmadığını söyleyebiliriz.

Araştırmada “Veliler ile öğretmenler arasında ne tür sorunlar yaşanmaktadır?” Sorusu sorulduğunda; “İletişim konusunda sıkıntılar söz konusudur. Veli öğretmenin kendilerini anlayamadığını çocuklarına gerekli hassasiyeti göstermediğini ifade etmekle birlikte öğretmeni doğrusunu yaptığına dair düşüncesi öğretmen veli

arasında çatışmaya yol açmaktadır. Veliler çocuklarının öğretmenleri tarafından çocuklarının bakış açısını normal seviyelere taşımasını talep etmekte aşığılamadan, hor görmeden dalga geçmeden iletişim kurmalarını sağarlarsa bu sorunu daha hafifletmiş olacağı beklentisi içindeyken öğretmenlerin bazı ilgisiz davranışları da bu sorunu karmaşık hale getirmektedir. Taşımali öğrenci velileri ve öğretmenler arasında iletişim güçlüğünün yanı sıra bazen velilerin bu öğrencilerle yeterince ilgilenilmediği gibi iddialarda bulunmaları gibi de sorunlar yaşanabiliyor. Ancak bu konuda da öğretmenlerin böyle bir ayrımcılık yapmadığını, başarısız öğrencilerde bu durumun velinin bahanesi olduğunu düşünüyorum. Velilerle öğretmenler arasında iletişim sağlamak zor olabiliyor, çoğu zaman bir aracı ile görüşmek zorunda kalıyorlar.” Cevaplarında yoğunlaşma olduğu görülmektedir. Buna göre veliler ile öğretmenler arasında dil probleminde kaynaklanan sıkıntılar olduğunu söyleyebiliriz. *Küçük (2010) ’ün yaptığı araştırmada bizim çalışmamızla benzer sonucu vermektedir. Buna göre taşımali eğitim gören öğrenci velileri ile öğretmenler arasında iletişim sorununun sıklıkla yaşandığı neticesine ulaşmıştır.*

Arı (2003) ’nın yaptığı araştırmada taşınan öğrenci velilerinin okuldaki veli toplantılarına katılım oranlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Küçük (2010) ise yaptığı çalışmada taşımali gelen öğrencilerin evlerinin okula uzak olması sebebiyle bu öğrenci velilerinin veli toplantılarına katılmamaları ve rutin okul ziyaretlerinde bulunmamaları ile ilgili sorunların her zaman yaşandığı sonucuna ulaşmıştır.

Öneriler

Araştırmada “Taşımali eğitim uygulamasına ilişkin önerileriniz nelerdir?” sorusu sorulduğunda “İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde yabancı uyruklu öğrencilerin problemlerinin çözümüne yönelik iş ve işlemleri takip eden bir masa kurulmalıdır. Bu sorunun giderilmesi konusunda başta yerel yönetimler olmak üzere diğer kamu kurumları ile de ortak bir çalışma planlanmalıdır. Sivil toplum kuruluşları aracılığı ile de farkındalık çalışması yapılmalıdır. Ülke genelinde en aza indirilmesi en azından ortaöğretim düzeyinin altında yapılmaması gerektiğini düşünüyorum. Bunun için de özellikle nüfusun yoğun olduğu yerleşim bölgelerinde daha fazla okul ve özel eğitim kurumu olmalı. Mümkünse her okulda yabancı uyruklu öğrenciler için ve kaynaştırma öğrencileri için özel sınıflar oluşturulmalıdır. Taşımali eğitimde önemli olan rehber personel ve şoförün kurallara riayet etmesidir. Her ikisi de öğrenci ile bir sorun yaşadığında çocuğu uyarabilir ancak sesini yükseltmez aşığılayamaz arkadaşlarının yanında çocuğu rencide edemez. Emniyet kemerinin takalı olduğundan emin olmalı bu olmazsa olmazı olmalıdır. Bozuk bir emniyet kemeri tokasi varsa rehber personel muhakkak bunu şoföre bildirmelidir. Çocuklar sabah günaydın ile araca alınıp akşam iyi akşamlar ile uğurlanmalıdır. Çocuğa dokunmak yiyecek herhangi birşey vermek kesinlikle yasak olmalı. Çocuk anne ve baba dışında herhangi birine anne baba haberi olmaksızın teslim edilmemeli. Trafik kurallarına, hız sınırı, kırmızı ışık gibi çok dikkat edilmeli ayrıca emniyet güçleri tarafından sık sık ve özellikle takibi yapılmalıdır “cevaplarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Buna göre taşımali eğitimde yapılması gereken öneriler olarak yabancı öğrenciler için çözüm bulunması gerektiğini ve rehber personel ve şoförün kurallara riayet etmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2013). Türk Eğitim Tarihi (25. Baskı). Ankara: PegemA.
- Altunsaray, A. (1996). “Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi (Balıkesir Örneği)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Arı, A.. (2003). “Taşımali İlköğretim Uygulamaları (Uşak Örneği) ”. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:23, Sayı:1, Sayfa:101-115
- Aytan, T., Güney, N., Şahin, E. ve Bayar, A. (2014). Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerilerinin Taşımali Değişkeni Açısından Değerlendirilmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 7/2. 269-285.
- Baş, M. (2001). “Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulamasında Taşıma Merkezi Kabul Edilen İlköğretim Okullarının Sorunları (Bolu İli Örneği)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Binbaşıoğlu, Cavit. (1983). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim Rehberi. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi. (s:4).
- Ergüneş, Y. ve Altunsaray A. (1998). Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi, Cumhuriyetin 75. yılında İlköğretim I. Ulusal Sempozyumu, Tekişik Yayıncılık, s.189- 200, Ankara.
- Güleryüz, H. (2002). Taşımali Eğitim. Ankara: Öğretmen Dünyası.
- Kabaş, N. (2006). “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar (Bolu ili örneği)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Karakütük, M. (1998). Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları: Sincan Örneği, Eğitim ve Bilim, 108, 16-21.
- Kefeli, Serpil (2005). “Normal, Yatılı ve Taşımali İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması (Mudurnu İlçesi Örneği)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu
- Küçük, A (2010). *Taşımali İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Mason, R. & Rennie, F. (2004). Broadband: A solution for rural e-Learning? International Review of Research in Open and Distance Learning , 5 (1).
- Memduhoğlu, H. B., Balay. R., Bostancı, A.B. vd. (2012). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi (Ed. H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz). (4. Baskı). Ankara: PegemA.
- MEB (2000). Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, Resmi Gazete, 24021; 15 Nisan (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/69.html>)
- MEB. (2000). İlköğretim Genel Müdürlüğü Taşımali İlköğretim Yönetmeliği. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2002b). “Taşımali eğitim ve İstanbul-Fenertepe İlköğretim Okulu” konulu Milli Eğitim Bakanlığı’nın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na gönderdiği 12.04.2002 tarih ve B.08.0.APK.0.03.05.00-03/1293 sayılı Soru Önergesi Cevabı. (<http://www2.tbmm.gov.tr/d21/7/7-6198c.pdf>)
- Memek A. (2014). Taşımali Eğitim Yapılan Okullardaki Yönetici Ve Öğretmenlerin Taşımali Eğitim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri (Şanlıurfa İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Recepođlu, E. (2006). “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Taşıma Merkezi Olan İlköğretim Okullarının Sorunları (Çankırı, Karabük ve Kastamonu İli Örneği)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Tekışık, H. Hüsnü. (1968). Birleştirilmiş Sınıflı Köy İlkokullarında Öğretim. Ankara. (s:20-23)
- Uçan, F. (1991). Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarında Eğitim Öğretim. Konya: Pratik Eğitim Yayınları. (s:12).
- Yılmaz, E. (1998). “Taşımali İlköğretim Uygulaması (Kırşehir İli Örneği)”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.